

MERRE VAN INNEN BETLEHEM?

Lk 2,16.20

Kedves Testvéreim! Az évezred utolsó adventjét egy héttel megrövidítette az Idő Ura, Isten is úgy akarta ebben az esztendőben, hogy ne váraoznunk túl soká, nehogy elunjunk, mint türelmetlen kisgyermek a várakozást – így egy héttel hamarabb köszönt ránk karácsony. Ma advent utolsó vasárnapja egyben karácsony szombatja és gyermekeink lázas kíváncsisággal várják az angyalt, mi felnőttek pedig sietünk minden dolgunkkal, hogy időben szólalhasson meg az angyaljárást hirdető ezüstcsengő.

Az évezred utolsó karácsonyát valami örült sietség előzte meg. A múlt héten, mint megbolydult hangyaboly, olyan volt a város. Az utcákon végtelen kocsisor kígyózott, a járdákon tarkán hullámozó tengernyi ember nehezítette a közlekedést. Az üzletekben és bevásárló központokban is hasonló kép fogadta a betévedt vevőt: rohanó emberek, fáradt, sokszor ideges elárusítók, eszeveszett sietség.

Egyik barátom jópofáskodva jegyezte meg: ezzel a nagy sietséggel túlfutunk Betlehemem is. Mosolyogtam szavain, de amikor anyalkodásom közepette a központi nagyáruházban egy jólöltözött fiatalember megállított, és kis színes reklámcédulát nyomott a kezembe, eszembe jutottak barátom szavai. Ilyen száguldásban nem lehet kiszállni Betlehemben, s mintha a kezembe nyomott reklámcédula is arra figyelmeztetett volna – állj meg rohanó ember, állj meg rohanó Kolozsvár! A színes, szép kivitelezésű papírdarabkán drága, színarany zsebóra díszelgett, fölötte felirat: itt az ideje, hogy beállítsa óráját! Időszerű figyelmeztetés így karácsony előtt – gondoltam – és ezenfelül jó reklámfogás valamelyik órakészítő cégnek megnövelni karácsonyi bevételét, de a kezemben szorongatott aranyóras cédulámnak hátlapján is írt valamit. Meglepetésemre egy címet és egy telefonszámot közöltek melyben felhívták jövődöbéli ügyfeleik figyelmét arra, hogy amennyiben kivándorolni kívánnak, úgy bizalommal tárcsázzák a megadott telefonszámot, mert készséggel állnak mindazok rendelkezésére, akik el akarják hagyni az országot.

Én bizony elmennék ebből az országból – el egyenest Karácsonyországba, oda, ahol ünnep az ünnep, oda, ahol sietős léptű ifjak és aggok a jászolbölcsőhöz igyekeznek, oda, ahová nem kell ügynökségek ajtaján kopogni, és azt hiszem, hogy nemcsak én, hanem sokan elkíváncozunk Karácsony-országba.

Bár meseszerűnek tűnik, de létezik Karácsony-ország – a földrajzi atlaszok készítői, a kartográfusok nem tesznek ugyan említést róla és egyetlen nagyobb

lexikon sem közöl bár egy szócikket erről az országról, mégiscsak létező ország. Talán a szerfeletti sietség, az örökös rohanás miatt nem találjuk életünk térképén?! Pedig ott van, ismerjük ezt az országot mindannyian, olyan ismerősek városai, utcái, terei. Szeretet-városban a Jóság utca nyílegyenest a Családi Békesség terére vezet, oda, ahol együtt vannak a családok, ahol békeség és szeretet honol, oda, ahol Jézus születésének minden szív őszintén örül. Karácsony-országban fontos az ünnep, a szeretetet ott naponként csomagolatlanul ajándékozzák egymásnak az emberek, Karácsony-országban nem a selyempapírba csomagolt milliós értékű ajándék, a fény, a szaloncukor, s a plafonig érő karácsonyfa a legfontosabb, hanem az, hogy az évezred végén újból, ismét érettünk születik meg Jézusunk. Ma még nem késő elindulni Karácsony-országba, s akik ma velünk együtt elindulnak, azok bizonyosan meg is érkeznek. Lukács evangéliumának pásztorai fognak kalauzolni bennünket, ezek az egyszerű atyafiak ismerik az utat, és megmutatják, merre induljunk a jászolbölcső, az örök Betlehem felé. Induljunk el hát velük – sietve.

Ne rohanjunk, Testvéreim, a rohanást nem nevezném sietésnek; a rohanó, az örökösen száguldó ember türelmetlen, felületes, nincs ideje másra, mint önmagára, nem is figyel sokszor sem gyermekére, sem hitvestársára, barátja szavát is aligha hallja meg az, aki rohan, csak azért, hogy minél hamarabb túl legyen a kitérőt célon.

A betlehemi pásztorok sem rohantak hanyatt-homlok a jászolbölcsőhöz, és nem is tolongtak egymás lábát taposva, hogy a kised Jézust láthassák. Elindultak sietve és megtalálták Máriát és Józsefet, és megtalálták a kisgyermeket, aki a jászolban feküdt.

Nagy rohanásunkban nehogy elmenjünk Karácsony, Betlehem mellett, nehogy túlfussunk a célon, nehogy csak az ajándékosztogatás maradjon meg ebből az ünnepből, mert ha nem is akarunk tudomást venni róla, mi ajándékozgatunk meg a legdrágábbal – a kised Jézussal, a csecsemővel, aki ma bennünk sír, és holnap prófétává nőhet mibennünk, akinek élete és példaadása, életünkön és példaadásunkon keresztül építi Isten országát. Karácsonyra készülve azt is tartsuk szemünk előtt, hogy örökös rohanásukban jusson időnk egymásra is figyelni. Vajon ünnepre készültünkben, nagytakarítás, bevásárlás, sütés-főzés közben, buzgó ajándékvásárlási lázban jutott-e időnk arra, hogy megfogjuk hitvestársunk kezét, hogy szemébe nézve, felfedezzük a betlehemi csillagot? Volt-e időnk lehajolni gyermekünk, unokánk fölé, és meséltünk-e neki karácsonyról, Jézus születésének fontosságáról? Vagy jutott-e eszünkbe bekopogni szomszédunk ajtaján, és megkérdezni, nincs-e valamire szüksége? Jutott-e időnk átölelni munkatársunk vállát, és megkérdezni, hogyan készül az ünnepre, volt-e időnk meghallgatni az elégedetlenkedők panaszát, s az önelégültek dicsekvését? Adventi rohanásunkban maradt-e időnk rutinossá vált üdvözlőtírásunk mellett szeretettől sugárzó sorokat írni távolban élő szüleinknek, testvéreinknek, rokonainknak?

Mert erről szól karácsony – az egymásra figyelni tudó szeretetről. Karácsony-ország az a hely, ahol nem az *én* a legfontosabb, hanem ugyanolyan

fontos a *te*, a *mi* életünk, karácsonyunk is. Betlehem pásztoraival siessünk a jászolbölcsőhöz, úgy siessünk, hogy utunkon lássuk meg a Máriákat, a Józsefeket, és hagyjuk, hogy életük részévé váljon életünknek, hagyjuk, hogy eltöltson az isteni szeretet, hagyjuk végre, hogy az új évezred hajnalán a bennünk megszülető kisdéd Jézus változtassa meg életünket, ahogyan megváltoztatta kétezer esztendeje a pásztorokét, s az egész emberiségét. Azt hiszem, hogy most már a jászolbölcsőnél vagyunk, Betlehemben, Istennek hála megérkezhattünk.

Karácsony-országban örök béke, megelégedés, öröm honol, de ennek az országnak határai az ünnep után lassan szertefoszlanak, és hiába akarnánk e boldog ország lakói maradni, vissza kell térnünk földi országunkba. Ahogyan a karácsonyfáról foszlik az ünnepi dísz, ahogyan napok múlva megszőkottá, majd az újévben fölöslegessé válik, úgy szokott rólunk is lekopni, lefoszlani a karácsonyi jóság. Az új évben mindig felsajdul a lelkem, amikor a szemétre vetett temérdek karácsonyfaroncsot látom, a díszeitől, az ékességétől megfosztott, de egykor körülállt és énekelt karácsonyfát. Miért dobjuk ki a fölöslegesé vált, levelét hullató fával együtt karácsonyi jóságunkat, szeretetünket is? Az örökös rohanásból nincs visszatérés, s a rohanó ember karácsonyból úgy rohan vissza a hétköznapokba, mintha mi sem történt volna.

Az ünnepnek vége, kezdődhet az újabb hajszja, rohanhatunk tovább! Még egy perc türelmet kérek a rohanóktól, mert a betlehemi pásztoroknak van még üzenetük számunkra.

„A pásztorok pedig visszatértek, dicsőítve és magasztalva az Istent mindazért, amit éppen úgy hallottak és látták, ahogyan ő megüzente nekik”. Milyen más az a mód, ahogyan a pásztorok térnek vissza mindennapi foglalatosságukhoz, mennyiben különbözik a mi rohanó életvitelünkötől. Ők úgy tértek vissza, hogy dicsőítették és magasztalták az Istent, mert megérezték és megtapasztalták azt, hogy a jászolbölcsőnél átéltek nemcsak karácsonyra érvényesek, az Istentől kapott szeretet egész esztendőben áldássá teheti életünket, ha úgy térünk vissza Betlehemből, Karácsony-országból, ahogyan a pásztorok tették.

Raimundus Lullus (1233-1316) középkori rajongó szerzetes, teológus és filozófus írta a következőket: „Megkérdezték attól, aki szeret, honnan származik. Azt felelte: – A szeretetből. Kié vagy? – A szereteté. Ki nemzett? – A szeretet. Hol született? – A szeretetben. Ki táplált? – A szeretet. Miből élsz? – A szeretetből. Hogy hívnak? – Szeretnek. Honnan jössz? – A szeretetből. Hová mész? – A szeretethez. Hol vagy? – A szeretetben. Van-e másod, mint szereteted? – Igen, adósa vagyok annak, akit szeretek”.

Ma este sokan sietünk el Betlehembe, találkozunk szereteteinkkel, örvendünk Jézus születésének, az ajándékoknak, a terített asztalnak, Karácsonynak. Adja az Isten, hogy ünnepszentelésünkötől úgy térhessünk vissza, és úgy találkozhassunk, mint a pásztorok – dicsőítve és magasztalva az Istent azért a szeretetért, amivel a 2000-ik esztendő adventjén és karácsony szombatján is megajándékozott. Ámen

Könyvszemle

A szent szabadság oltalmában. Erdélyi unitáriusok 1848–49-ben. Szerkesztette: dr. Gaal György. Kiadja az Unitárius Egyház. Kolozsvár, 2000. 404. l

Az utóbbi évek nagy történelmi évfordulói, de főleg a Magyar Millennium, szellemi életünk, és ennek keretében könyvkiadásunk fellendülését eredményezték Történelmi egyházaink, köztük az Unitárius Egyház is cselekvő részesei e folyamatnak. Ennek bizonyítéka többek között a ma bemutatásra kerülő könyv is, melynek címe: „*A szent szabadság oltalmában. Erdélyi unitáriusok 1848-49-ben.*”

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma által támogatott kötet kezdeményezője, úgymond szellemi atyja, Balácsi Dénes szentléleki nyugdíjas magyartanár. Az Unitárius Egyház érdeme azonban, hogy a kezdeményezést felkarolta, a gondolat megfogant és testet öltött. A mintegy 18 szerzőből álló munkaközösség tudományos kutatókból, tanárokból, tanítók-ból, újságírókból és lelkészekből áll. Nagy érdemük, hogy igyekeztek összegyűjteni az 1848–49-es magyar forradalom és szabadságharc szóbeli, írott és tárgyi emlékeit Erdély valamennyi tájegységéből, ahol unitáriusok élnek.

A tanulmányok sorát *Gaal György*, tudományos életünk elismert képviselője, a kötet szerzője nyitja meg. Arra keres választ, elsősorban egyházi fő és képviselőtanácsi jegyzőkönyvek alapján, hogy miként viszonyult az unitárius egyházvezetés az 1848-49-es eseményekhez, mennyiben érintették azok az egyház életét. Az egyházközpont tisztségviselői bekapcsolódtak-e a városi és országos megmozdulásba. Gaal arra a következtetésre jut, hogy az Unitárius Egyház csendesesen átvészelte a forradalmat és szabadságharcot. Sem püspöke, Aranyosrákosi Székely Sándor, sem Egyházi Képviselő Tanácsa nem tűnt ki az események támogatásával, inkább a túlélésre összpontosítottak. Ezzel szemben az unitáriusok sorából egyénileg sokan szerepet játszottak a 48-as politikában, mások éppen harcoltak is. Elég, ha Gyergyai Ferencre, Brassai Sámuelre vagy Kőváry Lászlóra gondolunk.

Kisgyörgy Zoltán sepsiszentgyörgyi geológus, író Háromszék, Erdővidék és a volt Felső-Fehér megye 15 unitárius egyházközségének áldozatkészségét mutatja be a szabadságharcban. Berde Mózsárról, a háromszéki 1848–49-es események vezéralakjáról figyelemre méltó véleménynek ad hangot: „Berde alakja összetett és bonyolult, jól mutatja a népi származású vezető típusát, aki hű marad a forradalomban és a néphez, de nem válik - ebben eszméi s talán jelleme is megakadályozza- forradalmárrá.”